

Vesterbro – historisk og nu

I et område på godt og vel én kvadratkilometer har Danmarks største narkoscene haft 40 års jubilæum.

SUSANNE MERTZ/BAM.

*Jeg vil bo på Vesterbro
Blandt folk som jeg kan li'
Folk jeg kender
Og gamle venner
Jeg vil bo på Vesterbro*

TEDDY EDELMANN, 1972

AF ROBERT OLSEN M.FL.

Forandringer har der været mange af gennem 40 år, men i et område på godt og vel én kvadratkilometer finder man fortsat Danmarks største narkoscene.

Én bydel har mere end nogen anden i Danmark været hjemsted for brug og forhandling af narkotika: Vesterbro. Alt er centreret i dette område. Her er Hovedbanegården, Københavns største hotelområde omkring Istedgade, talrige restauranter og et af byens for tiden mest mondæne cafemiljøer på Halmtorvet. Øksnehallen med modeshows og livsstilmesser. Landets største politistation. Byens tætteste koncentration af 'liveshows', værtshuse og restauranter. Og en lang række steder, gader og pladser, som den dag i dag tilsammen udgør Vesterbros stofmiljø.

I 1980'erne og 1990'erne gennemgik bydelen en omfattende byfornyelse. Boligerne på Vesterbro var i gamle dage primært udlejningsejendomme – mange i rigtig dårlig stand med forholdsvis lave huslejer. I dag består boligmassen i stort omfang af sanerede andels- og ejerboliger, og der har været store huslejeforhøjelser. Men trods byfornyelsen er det oprindelige miljø – herunder det subkulturelle narkotikamiljø - stadig i fuldt vigør på Indre Vesterbro i området fra Hovedbanegården i øst til Gasværksvej i vest og fra Vesterbrogade i nord til Ingerslevsgade i syd. Og som følge

af byfornyelsen og byudviklingen i København kan man konstatere, at polariseringen mellem rig og fattig i bydelen er blevet tydeligere.

Der findes kun meget få beskrivelser, som kan bidrage til at kaste lys over den historiske udvikling af narkoscenen på Vesterbro. På grund af samtaler og interviews - dels med ældre stofmisbrugere i miljøet og dels med ansatte i nogle af de første sociale indsats, der blev oprettet på Vesterbro - prøver denne artikel at belyse udviklingen i den 'åbne narkoscene' fra 70'erne til i dag.

udleje til gæster uden bagage, uden registrering og gerne på timebasis - 'no questions asked'.

Handel med narkotika foregik på 'Det skarpe hjørne' ved 'Turisthotellet' og på Halmtorvet ved 'Bunkeren'. Narkotikamiljøet levede i en slags symbiose med det øvrige Vesterbro. Der blev handlet med narkotika på hotellerne, der tjente penge på de prostituerede, i pornobutikkerne var der ejere, som var 'bagmænd' for handlen med stoffer. I butikker og restauranter foregik en livlig handel med tyvekoster, mens

indtagelsen af stoffer primært foregik på 'Det skarpe hjørne', bunkeren og nærliggende opgange og baggårde.

I forbindelse med, at hotellerne i bydelen blev opkøbt og renoveret - og samtidig med at politiet forøgede sin indsats - rykkede stofmiljøet til Maria Kirkeplads, som blev det primære sted i bydelen for stofhandel og stofindtag. I Maria kirken opstod Mariatjenesten, som blev et tilholdssted for mange misbrugere. Samtidig blev Reventlowsgade ved Hovedbanegården til et sted, hvor handel med piller foregik med tilnavne som 'Pillecentralen', 'Pillebørsen' og 'Det Store Apotek'. Få hundrede meter derfra lå i tilgifet det rigtige, døgnåbne Steno Apotek.

I slutningen af halvfjerdserne prøvede kommunen at opstille et skur på Halmtorvet for at flytte miljøet, men det var ingen succes, og skuret blev fjernet igen. Ved siden af Mændenes Hjem anlagde kommunen en lille park, som hurtigt fik navnet 'Nåleparken', men også den blev nedlagt igen i 1991 på anmodning fra Københavns Politi.

I den første halvdel af halvfemserne ændrede miljøet sig hurtigt. Byfornyelse og sanering på Vesterbro var i fuld gang, og der var renovering mange steder i bydelen. Huse og lejligheder stod tomme. I den periode opstod en ny scene. I området omkring Gasværksvej og Absalonsgade dukkede handel med brun heroin og kokain op i større stil. Man så for første gang en del afrikanske pushere - blandt andet gambianere.

Miljøets historiske udvikling

I 1970'erne var Københavns stofscene fordelt på flere bydele - blandt andet Nørrebro og Christiania, hvor unge med stofproblemer og behov for billige boliger slog sig ned. Men byfornyelsen på Nørrebro presede stofsalget fra Blågårdsgade og Blågårds Plads til Vesterbro. Sideløbende iværksatte Christiania i 1979 en 'narkoblokade', som presede brugere af 'hårde stoffer' ud af Christiania - igen til den sikre havn på Vesterbro.

Vesterbro var på daværende tidspunkt præget af en nedslidt boligmasse, en række gamle, forfaldne hoteller og talrige værtshuse og pornobutikker. På Halmtorvet fandtes et meget aktivt prostitutionsmiljø, som i høj grad benyttede sig af de lokale hotellers beredvillighed til at

Flere og flere stofmisbrugere med flygtninge- og indvandrerbaggrund dukkede op i dette område i de efterfølgende år.

Lokalt hedder det sig, at der er et hvidt miljø med 'hvide' danske misbrugere, der indtager hvide piller og hvid heroin. Og der findes et 'brunt' miljø med 'brune mennesker', der indtager brun heroin. Op gennem halvfemserne og hen over årtusindeskiftet smelter disse to miljøer sammen til det i dag eksisterende stofmiljø. Årsagerne er flere. Byfornyelsen presser stofmiljøet sammen på et mindre areal af Vesterbro, og samtidig opstår der blandt misbrugerne fra begge grupper et skæbnefællesskab (man er afhængig), og et interessefællesskab (man behøver stoffer). Man kan med en vis ironi sige, at der i Vesterbros stofmiljø - på godt og ondt - er sket en uhyre effektiv integration i det danske samfund.

Fra 1990 lancerede Københavns Politi en forøget indsats mod narkotika. På de mest belastede steder i bydelen blev der indført forbudszoner, hvor politiet udstedte bøder til stofmisbrugere for at opholde sig på gaden - blandt andet foran Maria kirke. Politiet indsats blev kaldt 'stresspolitikken' og skabte voldsom debat for og imod. Resultatet blev, at misbrugerne i højere grad spredte sig til de omkringliggende gader, når politiet var til stede. Herefter blev antallet af forbudszoner udvidet til at omfatte mere og mere af Vesterbro, hvilket for nogle misbrugere indebar og indebærer utallige bødeforlæg og en stor gæld til det offentlige.

Kommunens sociale indsats gennem årene

På Halmtorvet 3 oprettede Københavns Kommune allerede i 1971 'Den sociale hjælpeindsats', hvor stofmisbrugere kunne komme og få varmen og få mad. Her foregik ikke nogen egentlig behandling og der var ikke overnatningsmuligheder, men kommunen oprettede i en periode et mindre nødovernat-

ningssted i Sydhavnen.

Tilbuddet flyttede senere til Ingerslevsgade, hvor man startede med at afgifte stofmisbrugerne. Flere hundrede misbrugere blev afgiftet her hvert år. Tilbuddet blev professionaliseret og bedre struktureret og blev forløberen for de nuværende rådgivningscentre. En del af tilbuddene blev udskilt. Københavns Kommune oprettede blandt andet 'Pensionat for HIV-smittede stofmisbrugere' - forløberen for 'Specialinstitutionen på Forchammervej'

Hjemløse stofmisbrugere havde generelt svært ved at finde et sted at overnatte på byens herberger. Helt frem til begyndelsen af halvfemserne havde Københavns Kommunes socialudvalg den principielle holdning, at stofmisbrugerne ikke hørte hjemme på herbergerne, men i narkobehandlingssystemet. Den holdning ændredes først i begyndelsen af halvfemserne i erkendelse af, at der var flere stofmisbrugere, end der var stofmisbrugsbehandlingspladser, og at der var stofmisbrugere, som ikke ønskede at komme i behandling.

Fra 1992 begyndte Sundholm på Amager og dernæst Mændenes Hjem at modtage stofmisbrugere i større stil. På Mændenes Hjem ændrede brugergruppen sig drastisk og hurtigt. I begyndelsen af 1992 var 75 % af brugerne på Mændenes Hjem mennesker med alkoholproblemer. I slutningen af 1993 var 75 % af brugerne stofmisbrugere.

En del af Københavns Kommunes skadereducerende politik var fra 1986 at dele gratis sprøjter, kanyler og kondomer ud på Vesterbro. Det skete fra en såkaldt 'kanylebus' bemandet med brandfolk, som i et par timer dagligt befandt sig på Vesterbro. Dette blev suppleret med et par kanyleautomater ved Ingerslevsgade og Maria kirke. Ordningen fungerede dog ikke optimalt. De gratis sprøjter blev solgt videre med for-tjeneste - ofte af bedre fungerende

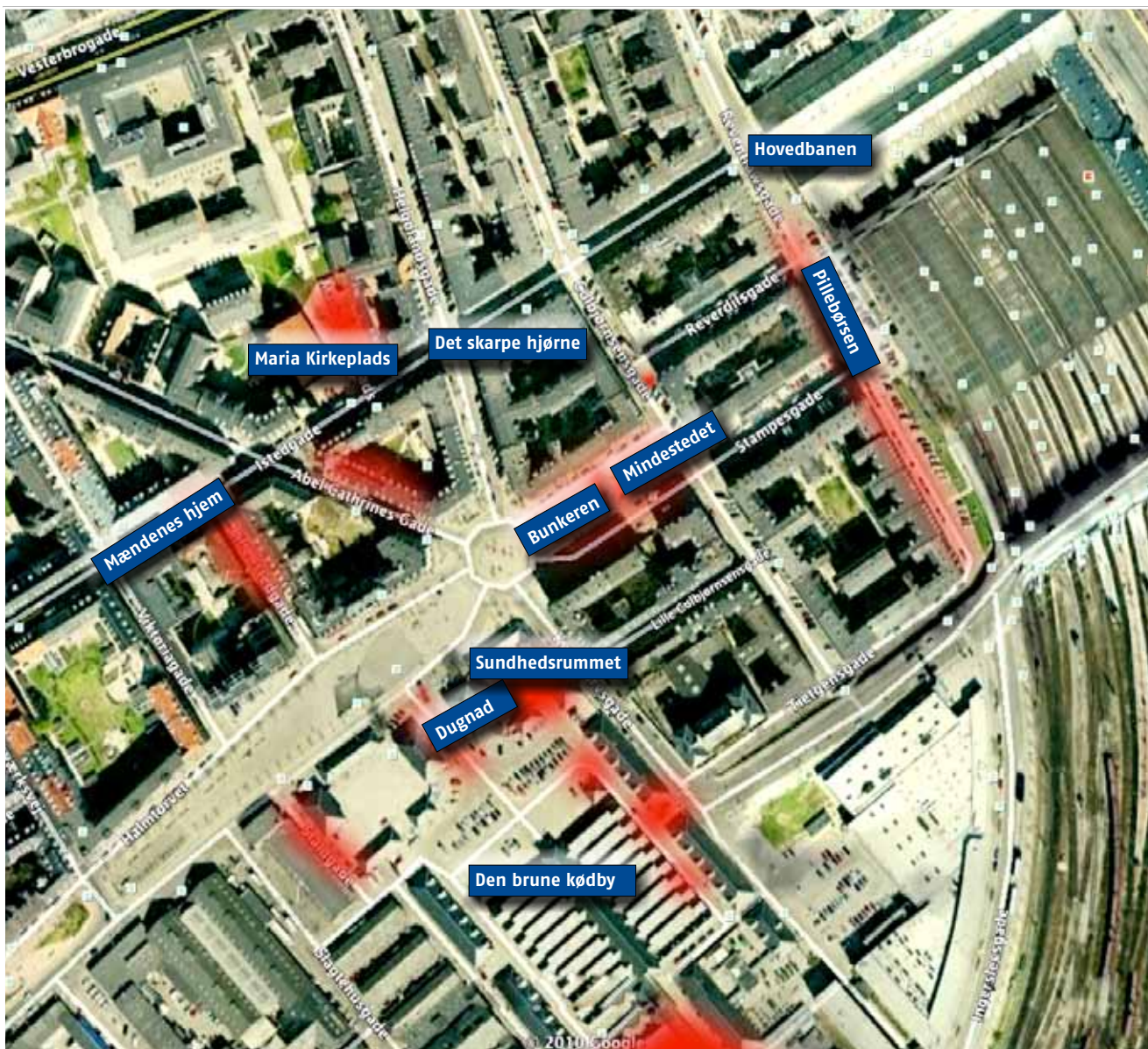
alkoholikere - og automaterne blev ofte ødelagt.

Indsatsen stod først meget alene og blev ikke fulgt op af en mere målrettet sundheds-pædagogisk indsats. I midten af halvfemserne begyndte udleveringen af J_Key Cards - en serie informationskort, som gav brugerne vigtig information om skadereducerende tiltag, oplysninger om behandling og om smittefarlige sygdomme - alt sammen relevant ved indtagelse af stofferne.

I 2003 blev udleveringen af sprøjter, kanyler og kondomer flyttet til Mændenes Hjem for at sikre, at udleveringen kunne foregå i alle døgnets 24 timer, og at det kunne kombineres med den sociale og sundhedsmæssige indsats, der er på Mændenes Hjem. I dag udleveres omkring 1 million sprøjter og kanyler og omkring 80.000 kondomer årligt fra Mændenes Hjem. Udleveringen er de senere år suppleret med udlevering af steril citronsyre og sterile kogekar til brug ved indtagelsen af brunt heroin.

Fra 2010 er flere projekter også begyndt at udlevere natriumbikarbonat til forarbejdning af kokain, så stoffet kan anvendes til freebase-rygning, der i løbet af de seneste år er blevet den mest anvendte kokainindtagelsesform. Det er bedre, at stofbrugere anvender natriumbikarbonat end salmiakspiritus til dette formål: dels fordi salmiakspiritus er sundhedsskadeligt for brugerne, men også fordi nogle stofbrugere i 2009 begyndte at bruge salmiakspiritus som voldsinstrument ved røverier og interne stridigheder, hvor det blev kastet i ansigtet på andre. En 17-årig blev på denne måde permanent blind. BrugerForeningen startede derfor i marts 2010 pakning af små poser med ca. 1 gram natriumbikarbonat. Den 1.12.2010 er der produceret 20.800 poser - og heraf er mere end 16.500 udleveret til stofbrugere som henter poserne på Mændenes Hjem.

I løbet af forsommeren 2010

 HISTORISKE OG AKTUELLE STEDER MED STOR AKTIVITET

påbegyndte BrugerForeningen og Sundhedsrummet endnu et skade-reducerende projekt. BF indkøber og pakker poser med crack glaspi-ber, riste og mundstykker med hen-blik på at reducere smitte blandt crack-rygere. Efter en pilotperiode med udlevering fra Sundhedsrum-met blev distributionen udvidet til at omfatte andre projekter, der ud-levere udstyr til stofbrugere – her-under Gadejuristen, Reden, Dug-nad og Mændenes Hjem. Den 1.12. 2010 er der distribueret 2.200 af disse crack-kits.

I 2009 oprettede Københavns Kommune 'Sundhedsrummet'. Det er et sundhedstilbud for stof-misbrugere i Den Brune Kødby. I 2009 oprettedes 'Dugnad Cafe og Værested' for misbrugere. Efter tal-rige møder blandt beboere og hand-lende dannede man en forening, som ønsker at hjælpe brugerne og afhjælpe de problemer, stofindtaget på Vesterbro medfører.

De frivillige organisationer

Gennem årene har de frivillige or-ganisationer også været til stede på

Vesterbro med en række tilbud og en social indsats for at hjælpe stof-misbrugere. Mændenes Hjem har ligget på Indre Vesterbro i 100 år. Fra midten af halvfemserne ænd-rede Mændenes Hjem sig fra ale-ne at være et herberg for hjemløse mænd (primært alkoholikere) til at være et mere differentieret tilbud med bofællesskaber, kontaktsted, sygeplejersker, frivillige læger og tandlæger, udlevering af sprøjter og kanyler m.m.

I 1974 åbnede Mariatjenesten. I første omgang var de besøgende pri-

Se kortet i fuld størrelse på www.stofbladet.dk

mært mennesker med alkoholproblemer. Senere kom stofferne, og fra ca. 1990 som et udslag af politiets stresspolitik samlede mange stofmisbrugere på Maria Kirkeplads og søgte ly i kirken og hos Mariatjenersten. De første gadesygeplejersker arbejdede med base i Maria Kirke og frem til 2009 var Maria Kirkeplads det centrale samlingssted for den 'åbne narkoscene'.

I 1983 åbnede 'Reden' et værested for prostituerede stofbrugende kvinder. Det flyttede lidt rundt i området, men ligger i dag på Gasværksvej. I 2007 oprettes 'Reden International', som tager sig af udenlandske prostituerede på Vesterbro. Pinsekirken har siden 1995 haft et mindre værested - 'Klippen' - på Indre Vesterbro.

Med start i 1998 - 2001 indledte BrugerForeningen et samarbejde med behandlingsinstitutionen Engshaven, hvor brugeraktivister fra foreningen udførte opsøgende socialt arbejde ved og omkring Maria Kirkeplads. Arbejdet bestod hovedsageligt i at etablere kontakter til stofbrugere på gadeplan og rådgive dem, der havde behov for behandling eller ønskede anden form for hjælp eller assistance. I projektpe-

rioden blev 112 stofbrugere hjulpet i behandling i Københavns Kommune eller omegnskommunerne. Andre blev assisteret med at returnere til deres hjemkommuner i provinsen.

I 1999 åbnede 'Gadejuristen' kontor på Gasværksvej med udgående medarbejdere. Senere er Gadejuristen flyttet til Værnedamsvej. Andre aktører har i kortere eller længere tid været aktive i det sociale arbejde på Vesterbro f.eks. 'Hope', 'Drop In' m.m.

I skrivende stund er der 42 offentlige og frivillige hjælpetiltag på Vesterbro. Af pladsmæssige hensyn er det umuligt at medtage alle i artiklen. Man kan få et overblik over de eksisterende indsatser ved at gå ind på www.stofbladet.dk, hvor der i indholdsfortegnelsen - i forbindelse med denne artikel - ligger et link til et kort udarbejdet af Thomas Lund.

Stofscenen opdateret anno 2010

Vesterbro er fortsat omdrejningspunktet for stofmiljøet. Mange stofbrugere udlever deres sociale liv i bydelen. De bruger bydelen til at mødes og være sammen med deres venner og bekendte på gadeplan. Stofmiljøets tilstedeværelse skaber selvfølgelig et pres på bydelen, hvilket igen skaber spændinger og uoverensstemmelser mellem stofmiljøet og bydelens øvrige beboere. En konflikt, som man løbende kan følge i de lokale medier som f.eks. Vesterbro Bladet.

Igenem 2009-2010 er der sket en markant ændring af, hvor misbrugsmiljøet på Vesterbro er lokaliseret. Hvor misbrugsmiljøet tidligere primært havde sit samlingspunkt på Maria Kirkeplads og i sidegaderne - primært ved Abel Cathrinesgade og i Viktoriagade - har man gennem 2009 og 2010 kunnet opleve, at brugerne i det store hele er holdt op med at tage ophold i sidegaderne mellem Istedgade og Vesterbrogade, herunder også på Maria Kirkeplads. Hvorimod selve Istedgade, Revent-

lowsgade, Lille Istedgade og området ved Halmtovet omkring det nye Sundhedsrum og værestedet Dugnad fungerer som tilholdssteder.

Nærpoliti og socialarbejdere skønner, at 600 til 800 mennesker kommer til området i døgnet. Nogle er i miljøet kort tid, andre er i miljøet konstant. Brugere har forskellige gøremål. Nogle kommer for at købe og indtage stoffer. Andre kommer for at sælge stoffer. Nogle gør begge dele. Andre igen kommer for at indkræve penge.

Hver dag kommer mange på Vesterbro og henter 'værktøj', sprøjter og kanyler. Men nogle er weekendstofbrugere, så det er svært at sætte tal på denne gruppe. Det vurderes, at der på månedsbasis kommer 1.000-2.000 forskellige stofmisbrugere på Vesterbro. Den hårde kerne i misbrugsmiljøet består af ca. 200 personer. Disse personer opholder sig ofte eller konstant i området. De er voldsomt stofmisbrugende med kokain som primært stof. Uden for den hårde kerne findes en gruppe på omkring 300-400 mennesker med relativt store misbrugsproblemer. Flere i denne gruppe har en bolig - enten egen lejlighed, et værelse på et herberg i Storkøbenhavn, eller de bor hos familie og venner. Dette bevirker, at denne gruppe har en mindre konstant gang på Vesterbro end personerne i den hårde kerne.

I udkanten af miljøet har vi en gruppe, som skønnes at være på ca. 300-400 personer. Denne gruppe er kendetegnet ved at have en relativt løs tilknytning til miljøet. De er ikke så meget på Vesterbro, men er samtidig også på et stadie i deres misbrugshistorik, hvor de ikke er særligt interesserede i kontakt med socialarbejdere.

Man må nok påregne, at flere personer i denne gruppe må karakteriseres som værende den kommende generation af hårde stofmisbrugere, men vi ser dog også brugere forsvinde fra gruppen igen, hvilket enten kan betyde, at de tager ophold

i andre miljøer eller formår at gøre noget ved deres situation. Det er vigtigt at understrege, at ovenstående tal er baseret på observationer og skøn.

Går vi fra menneskene til geografin er nedenstående et øjebliksbillede over, hvordan miljøet fordeler sig på indre Vesterbro:

REWENTLOVSGADE (VED HOVEDBANEGÅDEN)

Blandt brugerne kaldet 'Pillecentralen' og eller 'Det Store Apotek'. Her udveksles og sælges lægeordnede præparater især benzodiazepiner, sovemedicin og forskellige typer af morfika. Derudover er der et stort

marked for køb og salg af metadon, subutex og subuxone. Mange opholder sig kun ganske kortvarigt i dette miljø.

Mange kommer fra omegnskommunerne ind til København.

DEN BRUNE KØDBY

Tilstedeværelsen af de mange brugere på pladsen ved Sundhedsrummet og Cafe Dugnad medfører at flere

brugere er rykket længere ind i Den Brune Kødbj, hvor de mange kroge og læsteder er ideelle til stofindtag.

HALMTORVET VED MINDESTEDET

Indtil byfornyelsen et græsklædt beskyttelsesrum mellem Colbjørnsensgade og Helgolandsgade. Bunkereren, der delvist var dækket af buske, gav ly til heroinbrugere og deres stofindtag. Mange stofbrugere tog det sidste fix her - og døde

af en overdosis. I årene 2001-2003 blev den jævnet med jorden og en ny byhave anlagt på stedet.

BrugerForeningen havde i årene forud ledt efter et sted, hvor man kunne anlægge et mindsted for afdøde stofbrugere. Byhaven blev af ovennævnte årsager valgt som beliggenhed. Københavns Kommune var med på ideen og mindstedet blev officielt indviet ved en ceremoni den 21.7.2003. En mindesten blev opsat i 2007 i stedet for den mindetekst, som var graveret i granitkanten, der omkranser byhaven, idet teksten ikke var særlig synlig. Hvert år den 21. juli afholdes mindededag for stofbrugere.

Omkring bænken ved mindstedet opstod snart et miljø, der primært virker som socialt tilholdssted for alkoholikere, men hvor der også foregår en vis handel med rohypnoler, kokain og heroin. Et område med blandet etnisk baggrund. Et miljø som er mest aktivt om sommeren.

Den 24.11.2010 flyttedes 'Mindestedet for Stofbrugere' til en ny

lokalitet i byhaven på Halmtorvet ud for Eskildsgade, idet Metroselskabet skal bruge arealet ifm. metroudvidelsen og metrostationen i Stampesgade.

PLADSEN VED SUNDHEDSRUMMET OG CAFE DUGNAD

Her findes i dag det helt store nye tilholdssted i misbrugsmiljøet, som har fortrængt Maria Kirkeplads som det fortrukne tilholdssted. Handel med heroin og kokain og rigtig meget

stofindtag - både injektion og rygning. Det er ikke unormalt, at 50-60 brugere er på pladsen samtidig. Der er en klar overvægt af brugere med anden etnisk baggrund end dansk.

MARIA KIRKEPLADS

Beboerne i nabobygningen til Maria kirkeplads oplevede sidst i 1990'erne, at deres kælderhalse, mellemgange og gadearealet i den lille blindgyde i vid udstrækning blev anvendt af stofbrugere til handel, åbenlyst stofindtag og som toilet. Sidst i 90'erne etableredes derfor et ståltrådshegn, som af stofbrugere kaldes 'apartheidhegnet'.

Det blev ikke kønt, men spærrede effektivt de mange forsamlede stofbrugere ude fra en del af området.

Dette gamle omdrejningspunkt for stofmiljøet bliver nu kun sjældent brugt, og i lange perioder er pladsen helt affolket. Det kan dog stadig forekomme, at en enkelt gruppe sidder og indtager stoffer på pladsen. Derudover fungerer Mariatjenesten stadig - selvom man har oplevet fald i besøgstallet, bliver tjenesten stadig benyttet af en del brugere.

MÆNDENES HJEM (LILLE ISTEDEGÅDE)

Mændenes Hjem's udlevering af sprøjter og kanyler medvirker til, at der er en livlig aktivitet af brugere, der kommer til og fra dette område.

Dette gør også, at området i Istedgade og Lille Istedgade er attraktivt for stofrelateret aktivitet. Det er primært handel med kokain, der foregår uden for Mændenes Hjem. Derudover bliver der indtaget stoffer på begge sider af Lille Istedgade.

ABEL CATHRINESGADE OG VIKTORIAGADE

Disse gader spillede tidligere en central rolle for misbrugsmiljøet, men de senere år er misbrugsmiljøet i det store hele flyttet andet steds hen. Dog kan der stadig være stofrelateret aktivitet i gaderne - særligt i de tidlige morgentimer.

Konkluderende bemærkninger om Vesterbro

Generelt må man sige, at misbrugsmiljøet i 2010 lever i bedste velgående, men i modsætning til tidligere, hvor dele af miljøet også kunne findes på den anden side af Gasværksvej, er miljøet gennem de sidste 10 år blevet samlet på et forholdsvis lille areal på det Indre Vesterbro mellem Hovedbanegården og Gasværksvej.

For nærmiljøet kan det med god grund virke, som om stofmisbrugsmiljøet er vokset i omfang. Det er der dog ikke noget, der tyder på. Stofmisbrugsmiljøet er forholdsvis stabilt i omfang og størrelse. Men synligheden er større, dels fordi miljøets geografiske rammer er blevet reduceret, dels fordi adfærden er ændret pga. kokainens indtog de seneste fem til syv år.

Tidligere brugte mange stofmisbrugere heroin. De blev 'skæve' og trætte, men kunne fastholde en almindelig døgnrytme. Den klassiske heroinmisbruger findes kun i meget begrænset omfang i dag. I dagens stofmiljø er kokain det foretrukne stof.

Af kokain bliver man opstemt,

hurtigkørende og speedet. Man skal skaffe stoffet meget oftere for ikke at få en nedtur eller abstinenser, hvilket betyder, at stofmisbrugere i dag er mere vågne og mere aktive hele døgnet. De mest afhængige kokainmisbrugere kan indtage stoffer 20 - 30 gange i døgnet mange døgne ad gangen uden at sove. På de sociale tilbud betyder det et meget mere aktivt og hektisk miljø. Kokain har ændret brugerens adfærd, som er blevet mere aggressiv, hektisk, hurtigkørende og udadreagerende.

Som denne artikel beskriver det, er de subkulturelle stofmiljøer på Indre Vesterbro under stadig forandring. Nye grupper kommer til, og de fortrukne stoffer ændrer sig,

Skiftet til kokain giver større synlighed. Skiftet giver også større helbredsmæssige belastninger. Kokainbrugere kan blive så fokuserede på deres stofmisbrug, at de helt basale og livsvigtige behov tilsidesættes, og de undlader at fokusere på personlig hygiejne. De glemmer helt at spise, fordi sultfølelsen forsvinder, de taber sig derfor drastisk i vægt, får store vabler på fødder, dehydrerer og får lettere fixeskader. Kokainpsykotisk adfærd med tvangstanker og hallucinationer forekommer oftere end før.

Derfor må den sociale indsats både være konstant og tilpasses de aktuelle forhold. Der er et behov for at beskrive, kortlægge og evaluere tidligere tiders indsats på Vesterbro, samt forbedre kortlægningen af de sociale problemer på Vesterbro, som de ser ud nu - både kortlægning af målgrupper, behovene hos brugere, og ønsker for indsatsen på Vesterbro. ■

Se også artiklen 'Akutte Kokainpsykoser' af Robert Olsen i STOF nr. 13, s. 69-76.

Følgende har bidraget til denne artikel: Jørgen Kjær fra BrugerForeningen, Vesterbrokoordinator Bø Wermus, Dannie Hansen og Rasmus Koberg Christiansen fra Brobyggerprojektet. Redaktionel bearbejdelse Michael Jourdan, STOF.